

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗІ ТВАРИННИЦТВА В УКРАЇНІ

Воронкова А.А., кандидат економічних наук, доцент,
Державний Біотехнологічний університет, м. Харків Україна
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0523-3156>

Ровчак Т.Є., здобувач вищої освіти,
Державний Біотехнологічний університет, м. Харків Україна

Україна аграрна країна. Однією з основних галузей аграрного сектору є тваринництво. Воно забезпечує населення продуктами харчування, а для переробної промисловості надає сировину, є постійним учасником формування державних резервів тваринницької продукції, сприяє інтенсивному використанню земельних ресурсів.

Нині ця галузь знаходиться у критичному стані, її фактичний стан не відповідає її потенційним можливостям. Галузь має багато проблем, які потребують негайного вирішення. До найгостріших проблем можна віднести: недостатня кормова база, у більшості випадків низька якість продукції, низькі показники продуктивності тварин, відсутність стабільності у державній підтримці, низький рівень сформованості ринків збуту тощо. Перелічені проблеми негативно впливають на галузь, реалізацію потенційних можливостей тварин а також і на можливості залучення інвестицій на її розвиток.

Проблеми розвитку тваринництва в Україні та ефективності функціонування галузі були об'єктом постійного дослідження протягом останніх років такими вітчизняними вченими, як: В.Г. Андрійчука, В.І. Аранчія, В.І. Бойка, О.М. Бородіної, М.В. Зубця, С.М. Кваші, О.В. Мазуренка, П.Т. Саблука, О.М. Шпичака та інших. Сьогоднішня ситуація ці проблеми не вирішує, а навпаки загострює. Наслідки COVID -2019 та широкомасштабного вторгнення російського агресора лише загострили стан галузі.

Загострення проблем з розвитку тваринництва розпочалося ще за часів трансформації України до ринкових відносин. Економіка України була не готова до такої трансформації, що негативно відобразилось як на темпах розвитку економіки країни так і на галузі тваринництва загалом. Аналізуючи дані Державного комітету статистики України, бачимо, що впродовж останніх двадцяти років трансформації галузі тваринництва, спостерігалася тенденція росту

собівартості продукції тваринництва, що негативно впливало на рівень її рентабельності, прибутковості. В останні роки рентабельним було в небагатьох господарствах, наприклад, Харківщини, лише виробництво молока та яєць. Нерентабельними були розведення овець, великої рогатої худоби, птиці. Як бачимо, суперечливі суспільно-економічні відносини на селі, руйнування спеціалізованих великотоварних господарств, зменшення продуктивності худоби привели до зменшення поголів'я тварин та скорочення виробництва продукції тваринництва.

Тваринництво України представлено скотарством, свинарством, птахівництвом, вівчарством та менш поширеними кролеводством, рибництвом, бджільництвом, звірівництвом та іншими підгалузями. Скотарство, це найбільш складна і надзвичайно важлива галузь сільського господарства, вона є найважливішим індикатором стану тваринницької галузі. До більш ефективних галузей тваринництва відносять птахівництво та свинарство, що забезпечують населення цінними продуктами харчування, такими як м'ясо, а свинарство ще й салом.

Під час широкомасштабного нападу російського агресора, біля 20% поголів'я великої рогатої худоби було сконцентровано на тих територіях, які були тимчасово окупованими, або на яких велися активні бойові дії. Незначну кількість тварин вдалося перемістити на мирні території. Згідно зі словами в. о. директора департаменту агропромислового розвитку Харківської облдержадміністрації К. Панфілова, у десяти господарствах Харківщини внаслідок бойових дій були значні руйнування та втрати, а в семи з них загинули тварини. К. Панфілов повідомив, що під окупацією влітку знаходилися найпотужніші тваринницькі господарства Куп'янського, Ізюмського, та, частково, Чугуївського районів. До воєнних дій, питома сумарна частка великої рогатої худоби у господарствах Куп'янського й Ізюмського районів становила 46%. В цих господарствах обсяги виробництва молока в області становили 48%. Нині половина продукції скотарства та понад 60% продукції свинарства втрачені в частині Чугуївського району[2].

За попередніми оцінками, Укрінформ, в Україні внаслідок російського вторгнення втрачено 15-20% поголів'я великої рогатої худоби, свиней і птиці [1].

Перший заступник міністра аграрної політики та продовольства Т. Висоцький зазначив, що галузь тваринництва переживає важкі часи, але демонструє стійкість перед непередбачуваними викликами, відновлюється та посилює міжнародну співпрацю з країнами ЄС, зокрема з Німеччиною [1].

На сучасному етапі галузь демонструє стійкість, господарства переорієнтовуються, шукають нові альтернативні шляхи для відновлення, до нього долучаються міжнародні партнери з точки зору гуманітарної підтримки. Є ініціатива створити фонд для підтримки України. У мирних регіонах аграрним підприємствам пропонують спеціальні кредитні програми, портфельні гарантії, за рахунок бюджетних коштів підтримують попит та забезпечують продуктами харчування населення, яке наразі знаходиться на тимчасово окупованих територіях.

На думку Т. Висоцького, тваринництво чекає новий виток прогресивного розвитку, що забезпечить розвиток бізнесу, створення нових робочих місць та виготовлення якісної продукції, здатної до міжнародної конкуренції. Але для цього важливо обмінюватися передовими технологіями, фіксувати дружні контакти, налагоджувати взаємовигідну співпрацю в рамках розвитку тваринництва України, українських та німецьких компаній [1].

В процесі дослідження, бачимо, що основними факторами, які сприяють збільшенню виробничої потужності тваринництва, є природи худоби, використання новітніх технологій та концентрація виробництва. Тому, щоб частково вирішити проблеми розвитку тваринництва, необхідно:

По перше, розраховувати на власні сили, власний ентузіазм, любов до своєї справи та Батьківщини. Нині фермерам, аграрним підприємцям слід активніше об'єднуватися, кооперуватися та створювати і розвивати вертикально інтегровані аграрні холдинги, які б організаційно об'єднували усі етапи бізнесу від вирощування зернових, кормових культур, виготовлення комбікормів, відгодівлі тварин, переробки м'яса і молока до їх реалізації через власні збутові мережі.

По друге, підтримка держави шляхом: відродження племінної справи і розвиток селекційних програм (слід матеріально зацікавити та надати фінансову допомогу племінним господарствам для вирощування високоякісних тварин, з урахуванням сучасних вимог); сприяти створенню кооперативів у молочному скотарстві; посилити контроль з боку ветеринарно-санітарних служб; розробки нових і сприяння дотриманню існуючих стандартів та інше. Реалізація даних моментів та обов'язкове виконання вимог стандартів буде сприяти надходженню на ринок дійсно якісної і конкурентоспроможної продукції.

По третє, розумно скористатися підтримкою міжнародних партнерів, обмінюватися з ними передовими технологіями, налагоджувати взаємовигідну співпрацю в рамках розвитку тваринництва.

